

We Social Movements

MAKE
CHANGE
HAPPEN

© Shalson P. Ouseph

EEN INTRODUCTIE

www.wsm.be

WSM Een introductie

Foto's: Tim Dirven, Sofie Hendrickx, Alto Romulo Lujan, Shaison P. Ouseph, Guy Puttemans, Didier Petre, Jef Van Hecken, Kristof Vadino en WSM database.

Gepubliceerd door:

WSM vzw

Haachtsesteenweg 579 | B-1030 Brussel | België
Tel. +32 2 246 36 71 | www.wsm.be

Design: Gevaert Graphics

Coverfoto: Shaison P. Ouseph

Deze voorstellingsbrochure is er mede gekomen dankzij de steun van het Belgische Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire Hulp (DGD).

Gedrukt op gerecycleerd papier.

Een elektronische versie is beschikbaar op www.wsm.be.

Deze tekst mag geheel of gedeeltelijk gereproduceerd worden op voorwaarde dat WSM duidelijk vermeld wordt. Gelieve ons ook een kopie van de reproductie door te sturen.

© Oktober 2019, WSM.

© Shaishon P. Ouseph

Wereldwijd kunnen drie op de vier mensen niet waardig leven van hun harde werk. Nog meer mensen moeten zich zien te redden als ze ziek, werkloos of oud zijn. Nochtans zijn waardig werk en sociale bescherming geen privileges, het zijn mensenrechten. Bovendien zijn ze de beste garantie tegen armoede en uitsluiting.

Het verdedigen van het recht op waardig werk en sociale bescherming; armoede en uitsluiting bestrijden en voorkomen; daar maakt WSM dagelijks werk van.

Dat doen we niet alleen. We werken samen met bijna 100 organisaties in België en 23 landen in Afrika, Azië en Latijns-Amerika: vakbonden, mutualiteiten, microkredietinstellingen, vrouwen-, jongeren- en ouderenorganisaties.

Deze organisaties zijn de motor van verandering op het terrein:

- een leefbaar loon voor de stiksters van onze kledij in Bangladesh,
- betaalbare medische zorgen voor boeren in Mali,
- een opleiding tot bakker voor jongeren in Guatemala,
- een veilige werkplek voor mijnwerkers in de Democratische Republiek Congo.

Maar echte en langdurige verandering vereist een mondiaal engagement en een globale aanpak. Daarom verbinden we onze partners in een netwerk (met elkaar) in de landen zelf maar ook internationaal zodat we samen luider klinken wanneer we onze fundamentele rechten opeisen.

Samen eisen we dat politiek en economie de mens opnieuw centraal stellen en daarbij de grenzen van onze planeet respecteren. Met jouw stem erbij klinken we nog luider.

Make change happen!

INHOUD

VOORWOORD	5
INLEIDING	6
EEN VISIE OP DUURZAME ONTWIKKELING	8
THEMATISCHE PRIORITEITEN VAN WSM EN HAAR NETWERK	11
WSM SLEUTELSTRATEGIEËN	15
WAARDEN EN SAMENWERKINGSPRINCIPES	17
WSM FACTS & FIGURES	18
LIJST VAN AFKORTINGEN	19

VOORWOORD

Meer dan ooit vraagt de economische globalisering van vandaag dat sociale bewegingen samenwerken over de grenzen heen. Solidariteit met bestaande en toekomstige generaties staat daarbij centraal. Want sociale bewegingen, waar ook ter wereld, werken aan eenzelfde doel: de samenleving veranderen naar meer **sociale rechtvaardigheid, naar een meer duurzame en inclusieve samenleving.**

De **Waardig Werk Agenda** is voor WSM en haar netwerken van partnerorganisaties hét middel bij uitstek om die samenleving te realiseren. De Waardig Werk Agenda, gelanceerd door de Internationale Arbeidsorganisatie in 1999, bestaat uit vier pijlers: jobcreatie, het respect voor arbeidsrechten, sociale bescherming en sociale dialoog, met gendergelijkheid als transversaal thema. WSM en haar partners verdedigen het fundamentele recht op waardig werk en sociale bescherming: het zijn essentiële strategieën om armoede te bestrijden en te voorkomen, te investeren in mensen en hun capaciteiten, en te zorgen voor sociale cohesie door een rechtvaardige herverdeling van de rijkdom. Waardig werk en soci-

ale bescherming zijn mensenrechten en geen privileges, ze zijn de basis voor een menswaardig leven voor iedereen.

In de 21ste eeuw is (internationale) samenwerking meer dan ooit nodig. De uitdagingen van vandaag zijn bij uitstek mondiaal. We moeten ze samen aanpakken: ongelijkheid en de wereldwijde verdeling van de rijkdom, migratie, klimaatverandering, werk(on)zekerheid, enz. Ze vragen een aanpak die de traditionele ontwikkelingssamenwerking overstijgt. Een aanpak die vertrekt vanuit een universele agenda en een gedeelde verantwoordelijkheid: iedereen in de samenleving is erbij betrokken, waar ook ter wereld.

Met de steun van onder meer de organisaties van de christelijke arbeidersbeweging en de Belgische Ontwikkelingssamenwerking bouwt WSM al 45 jaar aan een sociaal rechtvaardige wereld, samen met bijna 100 sociale bewegingen, die zich gaandeweg ook georganiseerd hebben in een thematisch netwerk rond het recht op sociale bescherming wereldwijd.

ENKELE CONCRETE DOELSTELLINGEN VAN WSM TEGEN EINDE 2021:

- Meer dan 1,3 miljoen mensen oefenen een meer waardige job uit dankzij de inspanningen van de partners op vlak van verbetering van hun arbeidsomstandigheden, het afdwingen van hun recht op sociale bescherming of door beroepsopleidingen. Met speciale aandacht voor vrouwen, jongeren en ouderen.
- Meer dan 1,4 miljoen mensen hebben een betere sociale bescherming via systemen georganiseerd door de overheid, de gemeenschap of door collectief georganiseerde sociale zekerheid of ziekteverzekering.
- 171 regulerende voorstellen worden ingediend op lokaal of nationaal niveau; deze bevorderen het recht op sociale bescherming voor naar schatting 800 miljoen kwetsbare werknemers in de informele en formele economie. 91 van deze voorstellen worden aangenomen.

INLEIDING

Globalisering en uitsluiting

Zowat 80% van de wereldbevolking blijft vandaag uitgesloten van de positieve effecten van de economische globalisering, van toegang tot een stabiel en waardig inkomen en basisrechten. Dat komt overeen met het aantal mensen dat moet rondkomen met maximum tien dollar per dag, zo berekende de Wereldbank. 71% moet het doen, met te weinig of zonder sociale bescherming, stelt de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO). Kortom, om en bij drie vierde van de wereldbevolking blijft verstoken van de nodige sociale en economische rechten die hen in staat zouden stellen om ten volle te participeren aan de samenleving. De meerderheid van hen zijn vrouwen, jongeren en ouderen. Deze massale uitsluiting en ongelijkheid zet dan ook grote vraagtekens bij de legitimiteit van de huidige economische globalisering.

Toch legt die 80% zich niet zomaar neer bij die onrechtvaardige situatie. De mensen nemen zélf hun ontwikkeling in handen en organiseren zich in sociale bewegingen die mensen organiseren, hen versterken en hen een stem geven, om samen hun rechten af te dwingen en zichzelf toegang te verzekeren tot essentiële diensten: in mutualiteiten, vakbonden, coöperatieven, boeren-, vrouwen-, of jongerenorganisaties, en burgerbewegingen in allerlei vormen.

Sociale bewegingen als motor van sociale verandering

Sociale bewegingen hebben dus een belangrijke rol te spelen in de transitie naar een duurzame samenleving, waarbij de economische ontwikkeling ten dienste staat van sociale ontwikkeling, en dit binnen de ecologische grenzen van onze aarde. Ze komen op voor de noden en belangen van uitgesloten en

kwetsbare mensen, die de belangrijkste doelgroepen zijn van de activiteiten van WSM en de partners en netwerken waarmee ze samenwerkt: **jongeren en vrouwen die het moeilijk hebben op de arbeidsmarkt, mensen die werken in de informele economie of in preciaire arbeidssituaties zoals huispersoneel, migranten, en werknemers/werkneemsters die in de mondiale productieketens werken met weinig of geen arbeidsrechten.**

Net door die verankering en legitimiteit is het van belang om sociale actoren te erkennen voor hun bijdrage aan de samenleving, naast de overheid en de economische actoren. Ze zorgen voor inspraak in het beleid en het sociaal-economische leven. Overheid, sociale en economische actoren kunnen daarom niet los van elkaar worden gezien, maar zijn op elkaar aangewezen, in structureel overleg, voor de uitbouw van een duurzame en inclusieve samenleving. Met hun acties willen sociale bewegingen de politieke en economische actoren beïnvloeden om tot sociale rechtvaardigheid te komen voor de werknemers en werkneemsters, zowel in de formele als informele economie.

Een nationaal en internationaal netwerk

WSM en de partners maken deel uit van brede nationale en internationale netwerken die deze visie mee uitdragen.

In **België** maakt WSM deel uit van de bredere arbeidersbeweging *Beweging.net/MOC*¹ en heeft daarbinnen een verregaande samenwerking uitgebouwd met de christelijke vakbond (ACV-CSC) en de christelijke mutualiteiten (CM-MC). Daarnaast opereert

¹ Beweging.net is een netwerk van elf partnerorganisaties: ACV, CM, Okra, Femma, kwb, Samana, Internationaal Comité, Pasar, Familiehulp, KAJ en WSM. Langs Franstalige zijde is zusterorganisatie MOC de koepel van CSC, MC, Vie Féminine, Equipes populaires en JOC.

² Het gaat om de organisaties ACV-CSC, ABVV-FGTB, ACLVB-CGSLB, de christelijke en socialistische mutualiteiten en de ngo's FOS, Solidarité Socialiste en OXFAM.

WSM binnen de Belgische Noord-Zuidbeweging, als lid van de koepelorganisaties 11.11.11. en CNCD-11.11.11.

Samen met de drie Belgische vakbonden, twee mutualiteiten en drie ngo's², trekt WSM het Coördinatieplatform Waardig Werk. Het doel van het platform is om uit te wisselen, af te stemmen en synergiën tot stand te brengen omtrent strategieën voor waardig werk wereldwijd. Door die samenwerking hebben sociale bewegingen meer impact om de Waardig Werk Agenda te realiseren.

WSM en de partners bouwen sinds enkele jaren aan een internationaal thematisch netwerk rond het recht op sociale bescherming.

In **2008** begonnen we eraan. Eerst op het nationale niveau, door verschillende sociale bewegingen samen te brengen en hen te overtuigen van het belang van samenwerking.

Vandaag bestaan zulke netwerken in 18 verschillende landen in Azië, Afrika, Latijns-Amerika.

Sinds **2014** bundelen de nationale netwerken hun krachten ook op het continentale niveau. Vandaag zijn er dus continentale netwerken in Azië, Afrika en Latijns-Amerika. Sinds **2019** brengen we vertegenwoordigingen uit de drie continenten samen om onze gezamenlijke missie en visie af te kloppen en afspraken te maken over hoe we te werk willen gaan op dat internationale niveau.

Het internationaal thematisch netwerk rond het recht op sociale bescherming is een plaats voor het delen van kennis en strategieën, het is een hefboom om sterker te wegen op de beleidsagenda rond sociale bescherming op nationaal, continentaal en internationaal niveau. De multi-actoren benadering is van essentieel belang omdat verschillende sociale bewegingen hun krachten bundelen rond die gedeelde visie op het recht op sociale bescherming.

Vanuit die nationale en internationale multi-actoren netwerken gaat WSM strategische allianties aan met internationale organisaties en netwerken die rond het thema werken (IAO, UN SPIAC-B, GCSPF, IVV en TUDCN, AIM, CCC, enz.)

DE PARTNERS VAN WSM TREKKEN MEE DE KAR VOOR GELIJKE RECHTEN IN DE INFORMELE ECONOMIE

De mensen die in de informele economie werken, stonden in 2014 en 2015 centraal op de Internationale Arbeidsconferentie van de IAO. Het gaat om een belangrijke doelgroep voor vele partners van WSM, zowel vakbonden als mutualiteiten en initiatieven in de sociale economie. Ze werken dagelijks aan de toegang tot sociale bescherming voor de mensen werkzaam in de informele economie. Om een impact te hebben op deze discussie werd de problematiek uitvoerig besproken in de regionale netwerken rond het recht op sociale bescherming in Afrika, Latijns-Amerika en Azië, met ondersteuning van WSM, ACV-CSC en CM-MC. De aandachtspunten die hieruit naar boven kwamen, werden aan beleidsmakers voorgesteld tijdens de Internationale Arbeidsconferentie. Met resultaat: verschillende van die aandachtspunten, zoals het belang van samenwerking met andere sociale bewegingen actief in de informele economie, de rol van sociale bescherming en initiatieven in de sociale economie als strategie voor het formaliseren van de informele economie, vonden hun weg in de IAO-aanbeveling 204 over de transitie van de informele naar de formele economie.

EEN VISIE OP DUURZAME ONTWIKKELING EN SOCIALE RECHTVAARDIGHEID

WSM en de partners en netwerken werken bewust samen aan een **proces van “inclusieve en duurzame ontwikkeling”** en bouwen aan een maatschappij geïnspireerd op vier fundamentele principes en waarden: respect voor de mensen- en arbeidsrechten, sociale rechtvaardigheid en solidariteit, een structurele samenwerking tussen politieke, economische en sociale actoren, en tenslotte een geïntegreerde aanpak van de sociale, economische en ecologische ontwikkeling.

Het versterken van sociale bewegingen is voor WSM en haar netwerken een voorwaarde voor een inclusieve en duurzame ontwikkeling. Ze zijn een hefboom voor transformatie, voor sociale verandering. De strijd tegen de armoede en ongelijkheid, waar ook ter wereld, wordt zo een **gedeelde verantwoordelijkheid**: van de overheid, economische én sociale actoren samen, om een beleid uit te werken dat gericht is op de herverdeling van de rijkdom, sociale rechtvaardigheid en respect voor mensen- en arbeidsrechten en het aanleveren van openbare, collectieve en particuliere diensten.

De kernthema's van WSM

Het recht op sociale bescherming en waardig werk staat voor WSM en haar netwerken centraal in duurzame ontwikkeling. Met deze twee thema's staat

een **mensenrechtenbenadering** centraal, en kiezen WSM en de partners en netwerken waarmee ze samenwerkt voor een aanpak die ontwikkelings-samenwerking overstijgt, en die bovenal internationaal en universeel is.

In de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's) - in 2016 aangenomen als een innoverende en universele agenda - wordt het belang van het recht op sociale bescherming en waardig werk op verschillende plaatsen benadrukt. WSM draagt op die manier actief bij tot de realisatie van verschillende SDG's: het beëindigen van de armoede (SDG 1), goede gezondheid en welzijn voor iedereen (SDG 3), gendergelijkheid (SDG 5), waardig werk en economische groei (SDG 8), ongelijkheid verminderen (SDG 10), verantwoorde consumptie en productie (SDG 12), vrede, gerechtigheid en sterke instellingen (SDG 16). WSM en de partners leveren die bijdrage in nauwe samenwerking met andere actoren, vanuit de overtuiging dat een echt partnerschap tussen verschillende actoren meer impact oplevert dan de som van de delen (SDG 17).

Missie

Om deze visie te realiseren, werkt WSM samen met de partnerorganisaties en hun nationale en internationale netwerken aan:

- Een sterk, legitiem en erkend maatschappelijk middenveld

Om de maatschappelijke verandering te doen slagen, is een sterk maatschappelijk middenveld dat zijn rol in de samenleving kan opnemen, cruciaal. **WSM versterkt daartoe sociale bewegingen en hun netwerken** in hun capaciteiten om men-

© Nelle Devisscher

sen te organiseren, diensten te verlenen, hen te emanciperen en te vertegenwoordigen naar het beleid.

■ **De realisatie van sociale verandering door structurele dialoog**

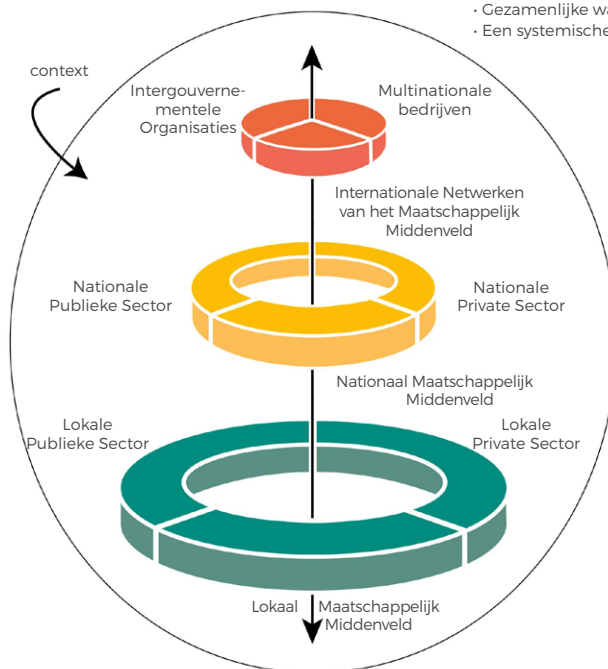
Sociale verandering is een complex proces. Het is onderhevig aan verschillende krachten, factoren en actoren in de samenleving als geheel. WSM en de partners en netwerken waarmee ze samenwerkt, zijn ervan overtuigd dat structurele veranderingen tot stand komen als alle actoren in de samenleving in dialoog met elkaar samenwerken. Het creëren en versterken van een context waarbinnen dergelijke dialoog kan plaatsvinden, met de betrokkenheid van sociale actoren, staat daarbij centraal.

■ **Het bouwen aan mondiaal engagement**

Iedereen kan bijdragen aan een meer duurzame en inclusieve mondiale samenleving. Iedere burger, werknemer, werkgever of consument kan daarbij een rol spelen. Samen met de organisaties van de christelijke arbeidersbeweging investeert WSM in **sensibilisering, educatie en vorming evenals beleidswerk**. WSM zet daarbij in op de internationalisering van de strijd voor sociale bescherming door sociale bewegingen in België, Afrika, Azië en Latijns-Amerika te ver-

Inclusieve governance voor duurzame ontwikkeling

- Democratie
- Breed gedragen regelgeving
- Gezamenlijke waardecreatie
- Een systemische benadering

binden en te versterken. Daartoe organiseert en ondersteunt WSM nationale en internationale campagnes, lanceert ze solidariteitsoproepen, onderneemt ze gezamenlijk beleidswerk en organiseert ze gezamenlijke vormings- en uitwisselingsmomenten tussen sociale bewegingen in België, Afrika, Azië en Latijns-Amerika.

NETWERKING ALS SLEUTELSTRATEGIE

Sinds 2008 is het recht op sociale bescherming de thematische rode draad van de netwerking-strategie van WSM en haar partners. In West-Afrika ontstonden zo 6 netwerken (in Benin, Burkina Faso, Guinee, Mali, Senegal en Togo) die verschillende sociale bewegingen samenbrachten op nationaal niveau: vakbonden, mutualiteiten, sociale economie, vrouwen en jongerenbewegingen. Aanvankelijk enkel de organisaties waar WSM, ACV-CSC en CM-MC al lang mee samenwerken. Geleidelijk aan hebben deze multi-actoren netwerken zich geopend naar andere organisaties uit het middenveld. De acties van deze netwerken hebben tot mooie resultaten geleid: in Mali en Senegal zijn de mutualiteiten erkende actoren geworden met een duidelijke rol in het implementeren van het beleid rond universele dekking. In Guinee en Burkina Faso zijn de nationale netwerken rond sociale bescherming actief betrokken in het uitwerken van wetten en beleid rond sociale bescherming en universele ziekteverzekering.

Die successen verklaren onder andere waarom die nationale netwerken hun krachten ook wilden bundelen op regionaal niveau. Zo ontstond in 2014 het 'Réseau ouest-africain multi-acteurs du droit à la protection sociale', met een vertegenwoordiging van de nationale netwerken, van een aantal strategische organisaties zoals IV Afrika en RAESS en met actieve ondersteuning vanwege WSM. Sinds het ontstaan in 2014, heeft het netwerk de stem van de civiele maatschappij versterkt rond de uitdagingen van sociale bescherming in Afrika. Het regionale netwerk wordt dan ook stilaan een erkende gesprekspartner van de UEMOA, de CEDEAO, de Afrikaanse Unie en het Internationaal Arbeidsbureau (IAB) op regionaal vlak.

THEMATISCHE PRIORITEITEN VAN WSM, HAAR PARTNERS EN HAAR NETWERKEN

Het recht op sociale bescherming: hefboom voor een menswaardig leven

Het recht op sociale bescherming is een mensenrecht en zit verankerd in verschillende internationale verdragen. Het recht op sociale bescherming moet in brede zin opgevat worden en omvat een op solidariteit gebaseerd geheel van structurele initiatieven en maatregelen. Die hebben tot doel om inkomensgarantie en toegang tot basisvoorzieningen te verzekeren voor alle mensen, gedurende hun gehele leven.

WSM en haar netwerken werken aan:

■ De uitbouw van dienstverlening op vlak van sociale bescherming voor uitgesloten groepen zoals werknemers/werkneemsters uit de informele economie, plattelandsbevolking, ouderen,

huisarbeidsters enz. door het versterken van organisaties die essentiële en kwaliteitsvolle diensten aanbieden aan uitgesloten groepen:

- De uitbouw van solidaire ziekteverzekeringen door mutualiteiten en vakbonden, in het bijzonder voor werknemers uit de informele economie;
 - De aansluiting verzekeren bij de formele systemen van sociale zekerheid;
 - De ontwikkeling van initiatieven in de sociale economie en microkredieten die mensen in staat stellen activiteiten uit te bouwen om zich van een inkomen te voorzien.
- De ontwikkeling en/of de versterking van een nationaal, volwaardig en breed gedragen beleid van sociale bescherming door politieke acties op te zetten in het kader van multi-actoren netwerken rond sociale bescherming.

TOEGANG TOT SOCIALE BESCHERMING VOOR WERKNEMERS

In de Dominicaanse Republiek lanceerde CASC, een vakbond en partner van WSM, in 2005 de Asociación Mutualista de Servicios solidarios (AMUSSOL, Mutualistische vereniging van Solidaire diensten). Terwijl de Dominicaanse overheid geen toegang tot sociale bescherming garandeert voor mensen die actief zijn in de informele economie (ongeveer 50% van de bevolking) biedt AMUSSOL een innovatieve oplossing: de mutualiteit opereert als een "virtuele werkgever" om deze mensen toegang te geven tot sociale zekerheid. De aangesloten leden betalen hun maandelijkse bijdrage aan AMUSSOL, die deze doorstuurt naar de nationale schatkist. Vervolgens worden zij lid van het SDSS (Het Dominicaanse sociale zekerheidssysteem) en genieten zij toegang tot gezondheidszorg, een pensioen en een arbeidsongevallenverzekering.

Anno 2017 maakte AMUSSOL al mogelijk dat ongeveer 60.000 mensen toegang kregen tot sociale bescherming, waarvan bijna 40% vrouwen. Voor AMUSSOL is het bevorderen van gendergelijkheid tussen werkende mannen en vrouwen essentieel. Daarom organiseert het regelmatig bewustwordingscampagnes gericht op vrouwen in preciaire beroepen zoals huispersoneel, om zich aan te sluiten bij dit innovatieve systeem.

Het respect voor het recht op waardig werk: de spelregels in de wereld van het werk

Arbeidsrechten zijn de spelregels in de wereld van het werk. Het zijn de rechten die werknemers en werkneemsters kunnen laten gelden tegenover hun werkgever en die hen moeten garanderen om in menswaardige arbeidsomstandigheden en voor een leefbaar loon te werken. Waarbij ze, bovenal, de vrijheid moeten hebben om zich te verenigen en om collectief te onderhandelen om hun arbeidsomstandigheden te verbeteren.

De mondiale economie zet die arbeidsrechten steeds meer onder druk. **Wereldwijde productieketens** houden zich niet aan landsgrenzen en het gros van de keten bevindt zich vaak daar waar de lonen, arbeidsrechten en -omstandigheden het slechtst zijn. Vakbonden en sociale bewegingen werken bewust samen in verbonden-

heid en over de grenzen heen, in solidariteit met bestaande en toekomstige generaties, om hier een antwoord op te formuleren en de toepassing van de arbeidsrechten in de mondiale toeleveringsketens de versterken.

WSM en haar netwerk werken aan :

- Het organiseren van werknemers en werkneemsters, met bijzondere aandacht voor mensen in de informele economie en in preciaire arbeidssituaties, en het uitbouwen van kwaliteitsvolle dienstverlening inzake arbeidsrechten;
- Het versterken van het nationaal, regionaal en internationaal normatief kader van arbeidsrechten en het verbeteren van de toepassing ervan, in het bijzonder voor werknemers en werkneemsters in de informele economie en in preciaire arbeidssituaties;
- Het aanklagen van schendingen van arbeidsrechten wereldwijd.

#CLEANEKLEREN

Al meer dan twintig jaar lang houden de Schone Kleren Campagne en AchACT de druk op de ketel van overheden en bedrijven om de arbeidsomstandigheden in de kledingindustrie te verbeteren door sensibilisering, mobilisatie en dialoog. Als actieve en betrokken leden van beide platformen, hebben WSM en ACV-CSC in 2017 en 2018 de christelijke arbeidersbeweging gemobiliseerd om campagne te voeren voor schone sportkledij. Iedereen heeft graag een mooie en goede sportuitrusting. Maar staan we ook stil waar die sportkleding gemaakt wordt? De campagne #cleanekleren richtte zich enerzijds op het sensibiliseren van het grote publiek, om hen bewust te maken van de kleding waarin ze sporten én van de impact die zij zelf kunnen hebben op kledingmerken om duurzamere keuzes te maken. Anderzijds wil de campagne ook een dialoog met beleidsmakers en bedrijven creëren. Die hebben immers belangrijke hefboomen in handen om ervoor te zorgen dat er in mondiale productieketens op een menswaardige manier geproduceerd wordt, mét respect voor arbeidsrechten en tegen leefbare lonen.

Gender, jongeren en milieu: drie transversale thema's

Gender, jongeren en milieu zijn drie transversale thema's doorheen de werking van WSM en haar netwerken. Concreet wil dat zeggen dat deze thema's binnen de strategieën en activiteiten van WSM worden geïntegreerd en dat er daarnaast specifieke acties worden opgezet die focussen op deze drie thema's.

Voor WSM en haar netwerk betekent **gendergelijkheid** gelijke rechten én gelijke kansen voor mannen en vrouwen. Beide zijn fundamenteel in het bereiken van gendergelijkheid, maar zijn vandaag nog verre van realiteit door verschillende vormen van discriminatie: wereldwijd wordt het gros van de precare jobs door vrouwen uitgeoefend, vrouwen verdienen minder dan mannen voor hetzelfde werk en hebben in vele landen nog steeds minder kansen wanneer het gaat om toegang tot vorming, kredieten, enz.

Ook **jongeren** op de arbeidsmarkt zijn blootgesteld aan specifieke uitdagingen: ze hebben nood aan gepaste beroepsopleidingen, weten vaak te weinig van arbeidswetgeving en -bescherming, ze krijgen geen contract of kortetermijncontracten met onvoldoende of geen sociale bescherming, enz. Volgens de IAO bevindt 77% van de werkende jongeren zich in informele of precare werksituaties, wat van hen ook een uitdagende doelgroep maakt om te organiseren in vakbonden en sociale bewegingen.

Om vrouwen en jongeren de plaats en de aandacht te geven die ze verdienen, wordt voor de interventies van WSM en de partners systematisch bijgehouden hoeveel vrouwen en jongeren bereikt worden. Specifieke tools helpen de organisaties om de gender- en jongerendimensie beter te integreren in hun beleid en in hun werking. Goede praktijken worden gekapitaliseerd en gebruikt in het kader van uitwisselingen en vormingen.

Ecologische ontwikkeling is voor WSM en haar netwerken één van de fundamenteën van een inclusieve en duurzame ontwikkeling, naast de sociale en economische pijler. De grenzen van de aarde vormen het absolute kader waarbinnen mens, economie en samenleving handelen, waarbinnen de wereld van het werk georganiseerd wordt. WSM werkt op verschillende vlakken aan een duurzame ecologische ontwikkeling:

- Door het promoten van duurzame productie- en consumptiepatronen met respect voor de grenzen van de planeet;
- Door in te zetten op systemen van sociale bescherming die zich ook richten op groepen die getroffen worden door de effecten van klimaatverandering;
- Door het versterken van ecologische duurzaamheid als aandachtspunt doorheen alle activiteiten van WSM en haar netwerken.

Met een snel ouder wordende bevolking op wereldschaal, is ook **vergrijzing** een belangrijke uitdaging. Geen betere manier om daar een antwoord op te bieden dan door ouderen actief te mobiliseren en te betrekken in sociale bewegingen. In het netwerk zien we dat een toenemend aantal organisaties daar ook echt mee bezig is: ze ondernemen acties om ouderen uit hun isolement te halen, organiseren sociale en culturele activiteiten voor hen en ijveren voor leefbare pensioenen en betaalbare zorgen.

© Sofie Hendrickx

SOCIALE BESCHERMING EN WAARDIG WERK VOOR HUISARBEIDSTERS IN INDIA

De National Domestic Workers Movement (NDWM) verenigt meer dan twee miljoen huisarbeidsters in 17 staten in India. De beweging ontwikkelt steeds meer initiatieven om waardig werk en sociale bescherming voor huisarbeidsters te realiseren. Een belangrijk succes was zeker de goedkeuring van IAO-conventie 189 die huisarbeid erkent als volwaardige arbeid – een mijlpaal voor miljoenen vrouwen wereldwijd. Sinds 2011 richt NDWM in verschillende Indiase staten vakbonden voor huispersoneel op om nog meer te kunnen wegen op de arbeidsomstandigheden van huispersoneel.

Sinds 2016 heeft de NDWM in de oostelijke staat Jharkhand ook een coöperatie opgericht. Dankzij deze coöperatie kunnen de huisarbeidsters o.m. geld sparen en kleine leningen aangaan. Ook bouwt de coöperatie sociale zekerheid uit voor de aangesloten leden, zoals ziekteverzekering, werkloosheidsuitkering, pensioen en betaald moederschapsverlof. De bijdragen hiervoor komen van de werkneemster (5% van het loon) en van de werkgever (ook 5%).

De coöperatie is een mooi voorbeeld van hoe de partners van WSM een genderstrategie in de praktijk omzetten. Zij faciliteren de transitie naar een “formeel” statuut voor deze groep van informele arbeidsters. Zij vormen vrouwen om sterker te staan op de arbeidsmarkt. Zij empoweren vrouwen financieel door hen te versterken in hun economische onafhankelijkheid.

WSM SLEUTELSTRATEGIEËN

WSM werkt samen met **sociale bewegingen in België, in Afrika, Latijns-Amerika en Azië** die de leef- en werkomstandigheden van mensen wereldwijd verbeteren en bijdragen aan een duurzame en inclusieve ontwikkeling van de samenleving. Samen met de christelijke vakbond (ACV-CSC) en de christelijke mutualiteiten (CM-MC) beheert WSM verschillende programma's die deze doelstelling concreet waarmaken op het terrein. De programma's steunen op een **coherente thematische aanpak** en vertalen zich in acties op Belgisch niveau en op nationaal, regionaal en internationaal vlak. WSM is, samen met ACV-CSC en CM-MC, actief in 20 landen.

Capaciteitsversterking

Om hun rol in de samenleving volwaardig te kunnen opnemen en om hun doelstellingen waar te maken, moeten sociale bewegingen over verschillende sterke capaciteiten beschikken: om zich te organiseren, om kwaliteitsvolle dienstverlening te garanderen, om te mobiliseren en een draagvlak te creëren, zich aan te passen aan veranderende contexten, om te interageren met andere actoren (hun leden, werknemers, andere organisaties uit het middenveld, de overheid en de werkgevers), enz.

WSM gebruikt een innoverende methodologie voor **het versterken van capaciteiten van haar partners en netwerken**, waarvan de *ownership* bij de partners zelf ligt. Zij kunnen zelf aangeven op welk vlak (netwerking, gender, milieu, thematische expertise, politieke actie of organisatieversterking/project management) ze versterking kunnen gebruiken. Samen met de partner gaat WSM op zoek naar de meest geschikte formule om die aan te bieden. Het kan gaan om een ondersteuning op maat door een expert, een uitwisseling tussen meerdere organisaties uit verschillende landen en zelfs continenten, een vorming, de deelname aan een internationale conferentie, enz.

Internationalisering

Vanuit de overtuiging dat de gedeelde uitdagingen van vandaag een gezamenlijk antwoord vragen, is het **"internationaliseren"** van sociale bewegingen een belangrijke strategie van WSM. Internationalisering stelt sociale bewegingen uit België, Afrika, Latijns-Amerika en Azië in staat om samen antwoorden te zoeken op die uitdagingen. Het is een proces dat niet alleen het draagvlak voor internationale solidariteit wil vergroten, maar ook een wederzijdse versterking van gelijkgezinde organisaties tot stand wil brengen. WSM richt zich hiervoor in eerste instantie op het internationaliseren van de organisaties van de christelijke arbeidersbeweging in België met haar partners in Afrika, Azië en Latijns-Amerika. Met meer dan vier miljoen leden³ zijn de organisaties van de christelijke arbeidersbeweging belangrijke medestanders in het uitbouwen van een draagvlak voor internationale solidariteit in België en het versterken van sociale bewegingen wereldwijd. Via sensibiliserende, vormende en mobiliserende activiteiten slagen ze erin ook hun doelgroepen mee te nemen in een internationaal verhaal, daarin ondersteund door WSM.

Beleidswerk

Met **resultaatsgericht beleidswerk** trachten WSM, ACV-CSC en CM-MC het recht op sociale bescherming en het respect voor arbeidsrechten, en de rol van sociale bewegingen daarbij, als beleidsprioriteit op de agenda te zetten: door het beleidswerk van de nationale multi-actoren netwerken te versterken waar nodig en het beleidswerk van de regionale netwerken actief te ondersteunen. Tenslotte verbinden zij de beleidsprioriteiten van de nationale en regionale netwerken met beleidsprocessen op internationaal niveau. Hiervoor werken WSM, ACV-CSC en CM-MC onder meer samen met strategische partners op continentaal en internationaal niveau⁴.

³ ACV-CSC (1,7 miljoen leden) en CM-MC (4,5 miljoen leden) zijn de meest representatieve sociale bewegingen van België.

⁴ Het gaat om regionale of continentale sociale organisaties die door WSM en haar netwerken van strategische en politiek belang worden geacht in het versterken van de beleidsagenda rond sociale bescherming. Het gaat bijvoorbeeld om de regionale structuren van het Internationaal Vakverbond, de Wereldvrouwenmars, enz..

SOCIALE BESCHERMING VOOR IEDEREEN!

Om het recht op sociale bescherming voor iedereen te verdedigen en te ondersteunen, voerde een grote coalitie van ngo's, vakbonden en mutualiteiten in 2015-2016 een campagne die maar liefst 90.000 handtekeningen verzamelde. Meer dan 3.000 acties werden georganiseerd, zowel in België als in de rest van de wereld. WSM trok mee aan de kar van deze campagne, die met haar nationale en internationale reikwijdte een dialoog wist aan te gaan met beleidsmakers. De dialoog werd onder meer bekroond door de aanneming van een resolutie door het federale parlement die de regering oproept om een centrale plaats te geven aan sociale bescherming in het internationale beleid. Door het volgehouden beleidswerk van de campagne, nam de Belgische regering ook een trekkersrol op tijdens de lancering van het 'Global Partnership for Universal Social Protection' (USP2030) (het mondiale initiatief voor sociale bescherming) van de Wereldbank en de Internationale Arbeidsorganisatie, en kwam er uiteindelijk een samenwerkingsakkoord tot stand tussen de overheidsdiensten sociale zekerheid en het Belgische Ontwikkelingsagentschap ENABEL rond deze thematiek.

Thematisch Netwerk rond sociale bescherming

Om de acties van sociale bewegingen wereldwijd kracht bij te zetten, is de **uitbouw en ondersteuning van een multi-actoren netwerk** rond het recht op sociale bescherming een belangrijke strategie van WSM. Door samen te werken in een thematisch netwerk, versterken de organisaties zich niet alleen afzonderlijk, maar slagen ze er ook in om politieke acties op te zetten rond de gedeelde agenda van sociale bescherming en zich samen te positioneren ten aanzien van de overheid.

- Op nationaal niveau ondersteunt WSM 18 nationale netwerken rond sociale bescherming;
- Op regionaal niveau werkt WSM samen met

drie regionale netwerken rond sociale bescherming: in Azië, West-Afrika en Latijns-Amerika;

- Vanaf **2019** brengen we vertegenwoordigingen uit de drie continenten samen om onze gezamenlijke missie en visie af te kloppen en afspraken te maken over hoe we te werk willen gaan op dat internationale niveau. Het internationaal thematisch netwerk rond het recht op sociale bescherming is een plaats voor het delen van kennis en strategieën, het is een hefboom om sterker te wegen op de beleidsagenda rond sociale bescherming op nationaal, continentaal en internationaal niveau.

OKRA EN GK: SAMEN IN DE BRES VOOR HET RECHT OP SOCIALE BESCHERMING VOOR OUDEREN

In 2050 zal de wereld meer dan 2 miljard zestigplussers tellen, waarvan 80% in Afrika, Azië en Latijns-Amerika. Om iedereen toe te laten waardig oud te worden is er nog heel wat werk aan de winkel. Een degelijke sociale bescherming is cruciaal, net als een volwaardige plaats voor ouderen in de familie, de samenleving en de politiek. Deze mondiale uitdaging bracht GK⁵, een gezondheidsorganisatie uit Bangladesh, en OKRA, de ouderenvereniging binnen het netwerk van beweging.net uit België, samen. GK, die gezondheidsdiensten levert aan meer dan 1 miljoen mensen, waaronder heel wat ouderen, heeft de ambitie een Bengalese ouderenorganisatie op te richten en is hiervoor op zoek naar expertise en 'good practices'. Maar ook OKRA ziet de uitdaging om met haar organisatie nieuwe groepen ouderen te bereiken. WSM begeleidt dit proces waarbij deze onderlinge capaciteitsversterking vorm kan krijgen. Met politieke initiatieven, bijvoorbeeld via de Vlaamse Ouderenraad of gezamenlijke acties op de Internationale dag voor ouderen (1 oktober), hebben OKRA en GK het recht op sociale bescherming voor ouderen wereldwijd ook al meermaals op de politieke agenda geplaatst ... wordt vervolgd.

5 GK staat voor Gonoshathaya Kendra of Centrum voor volksgezondheid <http://www.gonoshasthayakendra.com/>

WAARDEN EN SAMENWERKINGSPRINCIPES

Sterke en autonome sociale bewegingen die werken aan structurele veranderingen in de samenleving zijn de basis van elk partnerschap van WSM. Hiervoor kiest WSM voor duurzame partnerschappen, waarbij gelijkwaardigheid en langetermijnrelaties centraal staan. Bij het vormgeven van die partnerschappen, worden dan ook verschillende principes als leidraad gevolgd:

■ **Duurzaamheid** als basis:

- Sociale bewegingen zijn verankerd in de samenleving, ze vertegenwoordigen en bouwen aan een sociale basis, die aan hun acties legitimiteit verleent en de *sociale duurzaamheid* ervan garandeert.
- WSM en haar netwerk streven *duurzame politieke veranderingen* na. Daartoe bouwen WSM en de partners netwerken uit van organisaties die eenzelfde maatschappelijke verandering willen realiseren en daarom sterker willen wegen op het beleid.
- Door het opzetten van dienstverlening en het versterken van de financiële en economische capaciteit van hun leden, streven sociale bewegingen *economische duurzaamheid* na. Daarin ondersteund door WSM, versterken ze zo hun eigen financiële autonomie.

■ De **autonomie en het democratisch eigenaarschap** van de organisaties binnen het netwerk staat voorop. Organisaties zijn verantwoordelijk voor hun beleid en beslissingen, en respecteren de autonomie van iedereen binnen het netwerk. De interventies van WSM respecteren de prioriteiten van elke organisatie en dragen bij tot het versterken van autonome organisaties.

■ **Transparantie en goed bestuur** liggen aan de basis van de legitimiteit van sociale bewegingen. Zowel intern, binnen organisaties, als extern, staan de principes van openheid en goed bestuur garant voor de democratische participatie en verantwoording waar sociale bewegingen voor staan.

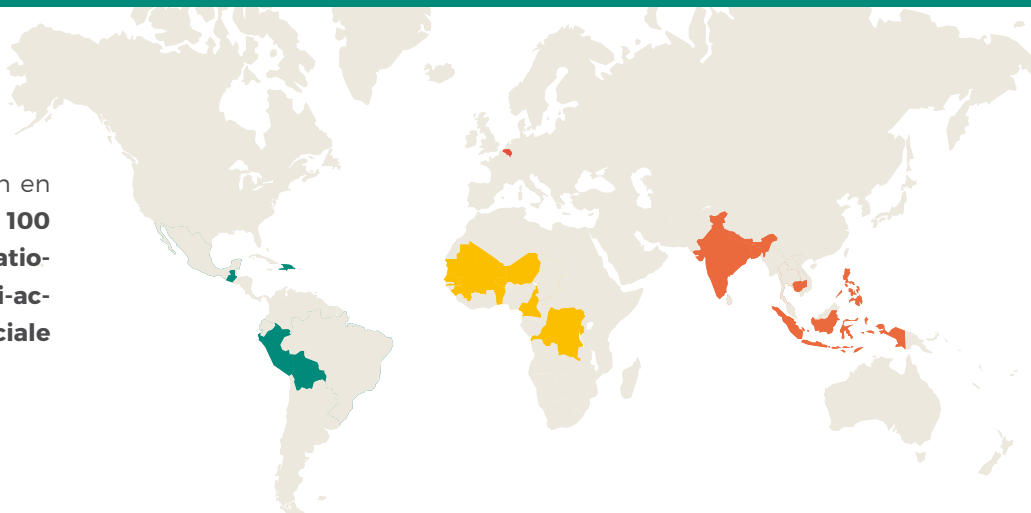
■ **Inclusie en gelijkheid**: we dragen bij aan een gunstig politiek en sociaal klimaat waarin elke wereldburger, zonder onderscheid in ras, geslacht en context, de kans krijgt een waardig leven te leiden. Gelijke rechten voor mannen en vrouwen is hierbij een speciaal aandachtspunt in de acties van WSM en haar netwerken.

WSM FACTS & FIGURES

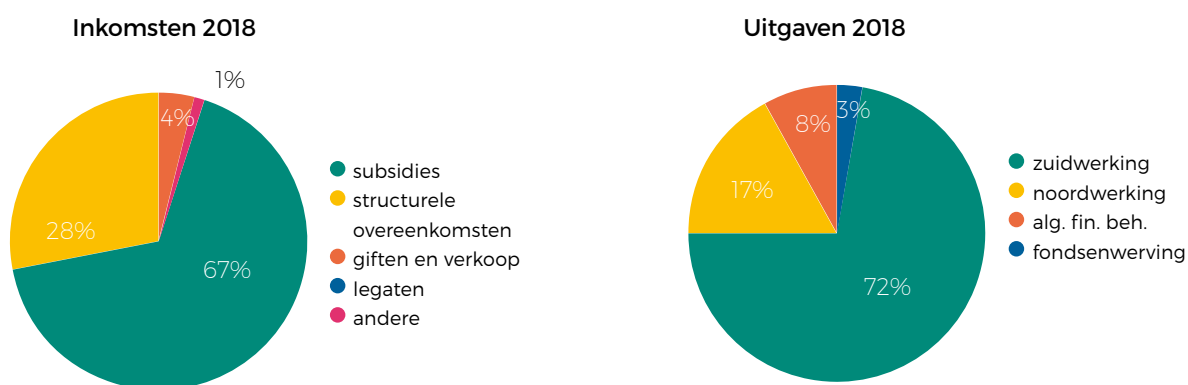
Waar zijn we actief?

WSM is actief in 24 landen en werkt samen met **bijna 100 partnerorganisaties, 18 nationale en 3 regionale multi-actoren netwerken rond sociale bescherming.**

Latijns-Amerika (20 partners)	Afrika (46 partners)	Azië (17 partners)
Bolivia, Dominicaanse Republiek, Guatemala, Haïti, Peru	Benin, Burkina Faso, Burundi, D.R. Congo, Guinee, Kameroen, Mali, Mauritanië, Niger, Rwanda, Senegal, Togo	Bangladesh, Cambodja, Filippijnen, India, Indonesië, Nepal

WSM activiteitsvolume

Inkomsten 2018		Uitgaven 2018	
Subsidies	€ 6.337.786	Zuidwerking	€ 6.832.258
Structurele overeenkomsten	€ 2.678.712	Noordwerking	€ 1.642.739
Giften en verkoop	€ 379.478	Algemeen en financieel beheer	€ 781.739
Legaten	€ 3.050	Fondsenwerving	€ 261.532
Andere	€ 69.712		
Totaal	€ 9.468.737	Totaal	€ 9.518.268

LIJST VAN AFKORTINGEN

11.11.11.	<i>Koepel van de Vlaamse Noord-Zuidbeweging</i>
AIM	<i>Association Internationale de la Mutualité</i>
ACV-CSC	<i>Algemeen Christelijk Vakverbond</i>
BIT	<i>Bureau International du Travail</i>
CCC	<i>Clean Clothes Campaign</i>
CEDEAO	<i>Communauté Economique des Etats de l'Afrique de l'Ouest</i>
CM-MC	<i>Christelijke Mutualiteiten</i>
CNCD-11.11.11.	<i>Centre National de Coopération au Développement</i>
GCSPF	<i>Global Coalition for Social Protection Floors</i>
IAO	<i>Internationale Arbeidsorganisatie</i>
IVV	<i>Internationaal Vakverbond (ITUC-CSI)</i>
MOC	<i>Mouvement Ouvrier Chrétien</i>
SKC	<i>Schone Kleren Campagne</i>
TUDCN	<i>Trade Union Development Cooperation Network</i>
UEMOA	<i>Union Economique et Monétaire de l'Afrique de l'Ouest</i>
UN SPIAC-B	<i>United Nations Social Protection Inter-Agency Board</i>

WSM realiseert haar activiteiten met de financiële steun van onder andere:
OVERHEDEN

ORGANISATIES BINNEN DE CHRISTELIJKE ARBEIDERSBEWEGING

SECTORFONDSEN

EXTERNE ORGANISATIES

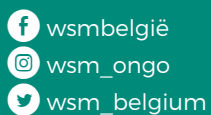

**MAKE
CHANGE
HAPPEN**

We Social Movements

Vind ons op:
www.wsm.be

[wsmbelgië](https://www.facebook.com/wsmbelgië)

[wsm_ongo](https://www.instagram.com/wsm_ongo)

[wsm_belgium](https://twitter.com/wsm_belgium)